

Připomínky veřejné ochránkyně práv

k návrhu zákona, kterým se mění zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 292/2013 Sb., o zvláštních řízeních soudních, ve znění zákona č. 87/2015 Sb., a některé další zákony (č. j. předkladatele 83/2015-LO-SP/20)

KONKRÉTNÍ PŘIPOMÍNKY

A K části první, změna občanského soudního řádu

1. K čl. I, bodu 16 (§ 243c)

Ačkoliv je šestiměsíční lhůta pouze lhůtou pořádkovou, nepovažuji ji za nadbytečnou. Domnívám se, že její zrušení nemohou ospravedlnit ani objektivní důvody na straně Nejvyššího soudu zmíněné v důvodové zprávě. Rozhodování soudů v jednotlivých věcech má být v zásadě rychlé a bez zbytečných průtahů. Toto pravidlo by mělo platit pro jakýkoli stupeň soudu. Jsou-li dány důvody k odmítnutí dovolání, pak by se je měl dovolatel dozvědět co nejdříve. Šestiměsíční lhůtu pro rozhodnutí o odmítnutí dovolání považuji za přiměřenou.

Navrhuji tak zmíněný novelizační bod vypustit a ponechat stávající právní úpravu.

Tato připomínka je zásadní.

B K části druhé, změna zákona o zvláštních řízeních soudních

2. K čl. I, bodu 14, 15 a 17 (§ 434, § 455 a §469)

Podporuji vyloučení možnosti ustanovit opatrovníkem dítěte orgán sociálně-právní ochrany dítěte, který podal podnět nebo návrh na zahájení řízení.

dovoluji si připomenout, že pokud v takové situaci soud ustanoví opatrovníkem advokáta nebo jinou třetí osobu, nemohou účinně chránit práva zastoupeného dítěte pro nedostatek oprávnění nahlížet do spisové dokumentace vedené o dítěti orgánem sociálně-právní ochrany dětí. Není tak zaručena ani rovnost zbraní, neboť kolizní opatrovník (dítě) je v horším procesním postavení než samotný navrhovatel – orgán sociálně-právní ochrany dětí. Považuji proto za nezbytné změnit rovněž ustanovení § 55 odst. 5 zákona č. 359/1999 Sb., o sociálně-právní ochraně dětí, ve znění pozdějších předpisů, které nahlížení brání.

Navrhuji proto za část třetí návrhu zákona vložit novou část čtvrtou, která zní:

ČÁST ČTVRTÁ

Změna zákona o sociálně-právní ochraně dětí

Čl. I

Zákon č. 359/1999 Sb., o sociálně-právní ochraně dětí, ve znění pozdějších předpisů, se mění takto:

1. „V § 55 odst. 5 větě první se za slova „jiná osoba odpovědná za výchovu dítěte“ vkládají slova „nebo kolizní opatrovník dítěte“.“

2. „V § 55 odst. 5 větě třetí se za slova „jiné osoby odpovědné za výchovu dítěte“ vkládají slova „nebo kolizní opatrovník dítěte“.“

Další části čtvrtá až sedmá se označují jako části pátá až osmá.

Tato připomínka je zásadní.

C K části čtvrté, změna zákona o soudech a soudcích

3. K čl. I, bodu 5 (§ 42a až 42g)

Překladatel navrhuje koncepci automatického přidělování věcí bez lidského zásahu pomocí generátoru přidělování za účelem zamezení účelovému přidělování či přerozdělení věcí.

Navrhovaná úprava v ustanovení § 42a odst. 3 řeší situace, kdy může předseda soudu dočasně zastavit nápad nových věcí, je-li soudce výrazně nerovnoměrně zatížen (v případě přerozdělení již přidělených věcí jde o změnu rozvrhu práce). Tato záležitost tak má být (a předkladatel s tím počítá) komplexně řešena v zákoně o soudech a soudcích, který obecně pojednává o způsobu sestavení rozvrhů práce, přidělování věcí jednotlivým soudcům, přerozdělení věcí apod.

Proto považuji za nesystémovou úpravu zakotvenou ustanovením § 160 odst. 2 zákona č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení, ve znění pozdějších předpisů („insolvenční zákon“), které dává předsedovi insolvenčního soudu možnost přikázat projednání a rozhodnutí incidenčního sporu jinému soudci insolvenčního soudu, pokud by jeho projednání a rozhodnutí v rámci insolvenčního řízení mohlo vést k průtahům v insolvenčním řízení.

Opatření předsedy soudu jsou spisy přikázány jednotlivým soudcům k projednání a rozhodnutí. Spisy tak nejsou přidělovány na základě předem stanovených pravidel, ale pouze na základě opatření předsedy soudu „ad hoc“. Tím dochází k zásahu do práva účastníků řízení na zákonného soudce. V praxi nadto zmíněné ustanovení § 160 odst. 2 insolvenčního zákona předsedové soudů ve většině vykládají jako lex specialis vůči obecným pravidlům pro přidělování spisů podle rozvrhu práce a obecně vůči úpravě rozvrhů práce v ustanoveních § 42 až 44 zákona o soudech a soudcích. V této souvislosti odkazuji na usnesení Ústavního soudu sp. zn. Pl. ÚS 11/15 ze dne 9. února 2016, zejména na odlišná stanoviska soudců, kteří se vyjadřovali k protiústavnosti ustanovení § 160 odst. 2 insolvenčního zákona.

Řeší-li se nyní komplexně otázka rozvrhů práce, navrhuji použít stejná pravidla pro přerozdělování věcí rovněž na případy upravené dosud ustanovením § 160 odst. 2 insolvenčního zákona a toto ustanovení bez náhrady zrušit.

Navrhuji proto za část čtvrtou (po přečíslování pátou) vložit novou část pátou (šestou), již se v § 160 insolvenčního zákona zruší odstavec 2.

Tato připomínka je zásadní.

Brno 18. dubna 2016

Mgr. Anna Šabatová, Ph.D.
veřejná ochránkyně práv